

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

ГОДИШЕН
ДОКЛАД И ОТЧЕТ

ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИЯ ФОНД
ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА
ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА
ЗА 2014 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

**ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА
ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

ЧАСТ ВТОРА

**ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ
НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

**I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ
II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА
III. ОТЧЕТНОСТ**

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

ЧАСТ ЧЕТВЪРТ

ВЪНШЕН ОДИТ

ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

Изминалата година премина под знака на смяната на три правителства, политическа нестабилност, банкова криза и необходимост от актуализация на ЗДБРБ за 2014 г. Тази влошена среда, макар че нямаше пряко отражение върху активите на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система („ДФГУДПС” или „фонда”), оказва косвено влияние върху дейността му. Постоянните промени и кратките срокове, в които управляваха отделните правителства, както и сериозните неотложни задачи в управлението през втората половина на годината, свързани с банковата криза, с обсъждане на мерки и действия за подобряване на събираемостта на приходите, с подготовката на актуализацията на бюджета за 2014 г. и проекта на бюджета за 2015 г. не позволиха по-активна дейност на фонда. От друга страна обаче, дългогодишното консервативно управление на активите на фонда позволи той да премине през периода на сериозни сътресения във финансовия сектор след месец юни 2014 г. без никакви рискови експозиции. Именно поради консервативното управление активите на фонда не бяха засегнати по никакъв начин от последствията от банковата криза. Като към това прибавим и дефлацията за 2014 г. може да се обобщи, че консервативното инвестиране на ресурса на фонда в БНБ, дори и при нулева лихва позволи активите му да бъдат защитени в достатъчна степен през 2014 г.

Със създаването на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система („ДФГУДПС” или „фонда”) се създадоха условия за акумулиране на средства, с което да се гарантира устойчивост на пенсионната система. Въз основа на актюерски разчети и с оглед натрупване на средства за допълнително финансиране на пенсионната система в момент когато това е необходимо в закона е предвидено 10 години да не се правят трансфери към бюджета на държавното обществено осигуряване за фонд „Пенсии”.

В полза на фонда се отчисляват от централния бюджет средства от паричните постъпления от приватизация и приходите от концесии, отчетени по държавния бюджет, двадесет и пет на сто от отчетения за съответната бюджетна година излишък по държавния бюджет, както и приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет. В последните години отчисления за сметка на източника излишък по държавния (предишно републиканския) бюджет няма, предвид на това, че бюджетното салдо е дефицит. Приходите от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет са средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол. .

От създаването на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система той е разглеждан като част от концепцията за развитие на пенсионната система. Предвид, че източниците и характера на ресурса във фонда са публични средства, управлението им се осъществява при нисък риск и при висока степен на прозрачност.

В контекста на международната пазарна конюнктура и разразилата се суверенна дългова криза в редица държави-членки на ЕС от т. нар. „периферия” на Еврозоната, както и на нестабилната вътрешна среда, управителният съвет прилага възможно най-консервативния подход при управлението на средствата, а именно съхранението им под формата на депозити в БНБ. Това обезпечи недопускането на загуби от инвестиционен характер и запазване на номиналния размер на акумулираните във фонда публични средства. Поставянето на акцент върху сигурността гарантира отсъствието на поети рискове. В периода до 2011 г. се отчиташе реализация на положителна номинална доходност на акумулираните средства. От края на 2011 г. до днес лихвените нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки са нулеви.

Предвид задълбочено дискутираните възможни подходи, с цел постигане на ефективна доходност върху средствата на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система през 2012 г. управителния съвет на фонда изготви проект на закон за изменение и допълнение на Закона за ДФГУДПС, който бе внесен в Народното събрание. При изготвянето на измененията бе отчетена правната регламентация на фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване (съгласно КСО), тъй като пенсионните фондове като част от пенсионно-осигурителната система, се подчиняват на сходни инвестиционни ограничения, характерни и за дейността на ДФГУДПС. Също така, в законопроекта бе предвидена възможност, която не може да се реализира по сега действащия закон, а именно средства на фонда да бъдат структурирани в индексна сметка в БНБ, в който случай БНБ ще може да ги управлява без да подлежи на избор идентичен за останалите управители на портфейли, предвид специфичния ѝ статут на централна банка. Предложените промени не бяха разгледани.

В контекста на продължаваща нестабилност на световните финансови пазари, управителният съвет продължи подхода за консервативното инвестиране на средствата на фонда в депозитна сметка в БНБ, независимо от нулевите лихвени нива. Обсъжданото по-активно инвестиране на средства на ДФГУДПС в ценни книжа по действащия закон води до възможности за реализиране на по-висока доходност, но при по-висок риск (инвестиционен, ликвиден и пр.). При евентуално прилагане на другия инструмент - депозити в банки (до 20% от средствата на фонда) и при депозиране на средства в банки на територията на страната, фондът ще влее допълнително ликвидност в банковия сектор, а международните валутни резерви в БНБ ще се редуцират. Тук трябва да се отчита и факта, че лихвите в краткосрочен период се очаква да се запазят на ниски нива и подобни депозити трудно биха могли да доведат до съществена разлика в доходността на общия размер на активите на фонда.

Изхождайки от посочените фактори и условия дискусиите относно възможностите за по-активно управление в рамките на БНБ ще продължи, което ще изисква и промени в закона. Следва да се отбележи обаче, че предвид ситуацията на пазарите, консервативният подход, който се прилага безспорно е най-рационален от гледна точка на сигурността. Важен аргумент в посока средствата на фонда да са в БНБ е запазване на високата прозрачност и поддържане на валутните резерви. Доколкото пазарната ситуация би позволила прилагането на нискорискови инструменти ще се обсъждат възможни решения.

С решение на УС на ДФГУДПС през 2014 г. бе одобрен Годишен доклад и отчет за дейността на ДФГУДПС за 2013 г., в съответствие с чл. 5, ал. 12 от Закона за ДФГУДПС. Съгласно разпоредбите на закона отчетът за дейността на фонда бе разгледан от Министерския съвет във връзка с чл. 24, ал. 3 от същия закон и бе внесен в Народното събрание като съставна част на отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2013 г.

ЧАСТ ВТОРА

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

В съответствие с разпоредбите на чл. 11 от Закона за ДФГУДПС по сметка на фонда през 2014 г. са трансферирани средства в размер на 113,4 млн. лв., в това число:

- 1,3 млн. лв. – парични постъпления от приватизация, отчетени по републиканския бюджет за 2013 г. (чл. 11, ал. 1, т. 1 от закона за ДФГУДПС);
- 99,1 млн. лв. - приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2013 г. в съответствие с чл. 11, ал. 1, т. 3 от Закона за ДФГУДПС;
- 13,0 млн. лв. - приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за

приватизация и следприватизационен контрол.

През 2014 г. не са отчислени средства за сметка на излишък по републиканския бюджет за 2013 г., предвид отчетен дефицит.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Акумулираните по сметка на фонда средства са инвестирани в депозитна сметка съгласно Общите условия за откриване на депозитни/инвестиционни сметки в БНБ. Предвид нулевите нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия, прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки, не се начисляват лихви по депозитите на фонда. През 2014 г. в съответствие с нормативните разпоредби на чл. 11 от ЗДФГУДПС по сметката на фонда в БНБ бяха трансферирани средства в размер на 113,4 млн. лв., като в деня на падежната дата на депозита (27.05.2014 г.) бе открит наново депозит със срок от 7 дни за общата сума от 2 444,0 млн. лв. По този начин, средствата на фонда са обособени в съответствие с решението на УС, независимо от нулевите лихвени нива. Предвид продължаваща нестабилност на световните финансови пазари, УС продължи подхода за консервативното инвестиране на средствата на фонда в депозитна сметка в БНБ.

III. ОТЧЕТНОСТ

За отчитането на средствата на ДФГУДПС се прилагат правилата и изискванията на отчетността на централния бюджет.

Отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет към 31.12.2014 г., предоставен на Сметната палата в изпълнение на чл. 53, ал. 4 от Закона за Сметната палата за текущ контрол, оценка на риска и предварително проучване във връзка с одита.

Общият паричен ресурс към 31.12.2014 г. по сметка на фонда в БНБ е в размер на 2 445,4 млн. лв. В тази сума са включени:

- наличност на 01.01.2014 г. – 2 332,0 млн. лв.;
- трансфер от централния бюджет – 113,4 млн. лв.

За сумата от 2 444,0 млн. лв. е открита депозитна сметка в БНБ по решение на УС на фонда.

Отчетът за касовото изпълнение на фонда за периода 01.01.2014 г. – 31.12.2014 г. е представен в следната таблица:

Позиции	Сума (млн. лв.)
1	2
I. ПРИХОДИ	0,0
II. РАЗХОДИ	0,0
III. ТРАНСФЕРИ(СУБСИДИИ) - НЕТО	113 417,1
1. Получен трансфер от централния бюджет	113 417,1
11. По чл.11, ал.1 от Закона за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, от тях	113 417,1
- парични постъпления от приватизация, отчетени по републиканския бюджет за 2013 г. (чл.11, ал.1, т.1 от закона)	1 263,9
- приходи от концесии, отчетени по републиканския бюджет за 2013 г. (чл.11, ал.1, т.3 от закона)	99 119,0
- приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глобни, количествени сделки и неустойби, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8(2) от ЗГПК (чл.11, ал.1, т.4 от закона)	13 034,3
IV. БЮДЖЕТНОСАПЛО(ВЕЩИЛЪК) (-)	113 417,1
V. ФИНАНСИРАНЕ	-113 417,1
1. Външно финансиране (нетно увеличение (-) нетно намаление (+))	-113 417,1
11. Наличност в началото на годината в БНБ(+)	2332 014,6
12. Наличност в края на годината в БНБ(-)	-2445 431,7

ПУБЛИЧНОСТ

Министерството на финансите ежемесечно публикува данни за изменението на касовите потоци по сметката на ДФГУДПС в БНБ на своята интернет страница*.

Постъпленията във фонда за съответния период и наличностите на средствата на фонда към края на съответните отчетни години, са представени в следната таблица:

ДФГУДПС								/млн. лв./	
За периода	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Източници	216,04	858,21	549,04	60,58	92,87	310,14	245,13	113,42	
Трансфер от централния бюджет	211,79	841,47	540,04	57,18	82,84	310,14	245,13	113,42	
Лихви по депозити	4,25	16,74	9,00	3,40	10,03	0,00	0,00	0,00	
Наличности към края на периода по:	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Банки	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
БНБ	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
Банки									
Инструменти	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
Депозити	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
Други									
Вид валута	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
Лева	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	
Валута (левава равностойност)									

*www.minfin.bg, банер ДФГУДПС, Статистически данни, Отчетни данни за Сребърния фонд.

ВЪНШЕН ОДИТ

На основание чл. 35, ал. 1 във връзка с чл. 53 от Закона за Сметната палата и заповед № ОД-4-01-03/23.06.2014 г. на заместник-председателя на Сметната палата, през 2014 г. бе извършен одит на отчета за изпълнението на централния бюджет (отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет) и на отчета за изпълнението на държавния бюджет на република България за 2013 г.

В одитен доклад № № 0400010314, приет с Решение № 248 от 18.09.2014 г. на Сметната палата, не са налице основания за даване на препоръки към ръководството на Министерството на финансите по отношение на касовия отчет на ДФГУДПС.